

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลเป็นทีมต่อประสิทธิผลของหอผู้ป่วย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นตอนการ
3. ขั้นติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 กำหนดประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ 6 หอผู้ป่วย จำนวน 98 คน และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทั้ง 6 หอผู้ป่วย

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล ดังนี้

- 1) จำนวนและประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน
- 2) ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยที่มีผู้ป่วยจำนวนใกล้เคียงกัน ลักษณะ

การเจ็บป่วยคล้ายคลึงกัน

- 3) ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

และผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของผู้ป่วย ดังนี้

- 1) เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรม ตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป
- 2) สามารถสื่อสารความหมายให้เข้าใจตรงกันได้ และตอบแบบ

สอบถามได้ดี

- 3) มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน สามารถรับรู้เวลา สถานที่ บุคคลได้

ถูกต้อง

- 4) ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1.1.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) สุ่มหออผู้ป่วยมา 1 แผนก โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มได้แผนกศัลยกรรม

2) สุ่มหออผู้ป่วยแผนกศัลยกรรม เพื่อจัดเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย สุ่มได้หออผู้ป่วยศัลยกรรมชายเป็นกลุ่มทดลองและหออผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงเป็นกลุ่มควบคุม

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยแบบกึ่งทดลองที่ต้องการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงพิจารณาใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยจำนวน 120 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 60 คน กลุ่มควบคุม 60 คน ซึ่งสอดคล้องกับประคอง กรรมสูตร (2538: 12) กล่าวว่ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและเป็นไปอย่างประหยัด คือ 60-100 หน่วย ซึ่งเป็นจำนวนมากพอที่ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีลักษณะแจ่มแจ้งเป็นโค้งปกติ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ

กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง ได้แก่ พยาบาล 7 คน ผู้ช่วยพยาบาล 9 คน และ ผู้ป่วยจำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มควบคุม ได้แก่ พยาบาล 6 คน ผู้ช่วยพยาบาล 8 คน และผู้ป่วยจำนวน 60 คน

1.1.3 แบบแผนการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัย 2 กลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Two-Groups Pretest-Posttest Control Group Designs) โดยมีแบบแผนการทดลองดังนี้

O_1X..... O_2	กลุ่มทดลอง
O_3 O_4	กลุ่มควบคุม

O_1, O_3 หมายถึง ประเมินการรับรู้ประสิทธิผลของหออผู้ป่วยก่อนการทดลอง

X หมายถึง การพยาบาลเป็นทีม

O_2, O_4 หมายถึง ประเมินการรับรู้ประสิทธิผลของหออผู้ป่วยหลังสิ้นสุดการทดลอง

1.1.4 ผู้วิจัยได้เตรียมกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง ตามขั้นตอนดังนี้

1) ติดต่อหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และหัวหน้าหออผู้ป่วยศัลยกรรมชายอย่างเป็นทางการ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยและขออนุมัติเวลาและสถานที่ในการทำวิจัย

2) ติดต่อหออผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง : ผู้วิจัยเข้าปรึกษากับหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ในเรื่องขอความร่วมมือในการเป็นวิทยากรและการจัดวันอบรมและประชุมกลุ่ม เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามขั้นตอนการทดลองได้อย่างต่อเนื่องและขอความร่วมมือจากทีมการพยาบาลประจำหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย

กลุ่มควบคุม : ผู้วิจัยเข้าพบกับหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง เพื่อขอความร่วมมือจากทีมการพยาบาลประจำหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง

3) ผู้วิจัยเข้าพบกับทีมการพยาบาลกลุ่มทดลอง โดยจัดการประชุมขึ้นในวันที่ 24 มีนาคม 2543 เวลา 14.30-15.30 น. ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย มีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นพยาบาล 4 คน ผู้ช่วยพยาบาล 3 คน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยชี้ให้เห็นว่าการทดลองครั้งนี้เป็นการพัฒนาวิธีการทำงานซึ่งปฏิบัติกันเป็นประจำอยู่แล้ว แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติบ้างแต่จะไม่กระทบกระเทือนกับการปฏิบัติงานเดิม ในระยะทดลองซึ่งจะต้องมีการประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง กลุ่มทดลองอาจเข้าร่วมประชุมไม่ได้ทุกคน กลุ่มทดลองเสนอว่าให้ผู้เข้าร่วมประชุมแจ้งให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ทราบและให้ศึกษาจากสมุดบันทึกการประชุมของหอผู้ป่วย และเพื่อเป็นการป้องกันการปนเปื้อน (Contaminate) ของสิ่งทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากทีมการพยาบาลกลุ่มทดลองไม่ให้นำวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการทดลองไปเปิดเผยให้ผู้อื่นรับทราบโดยเฉพาะกลุ่มควบคุม

4) ผู้วิจัยเลือกผู้ป่วยซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีวิธีการดังนี้ ในแต่ละวันผู้วิจัยเลือกผู้ป่วยในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่มีคุณลักษณะตามที่ได้กำหนดไว้ เมื่อได้ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองแล้วจึงนำมาคัดเลือกผู้ป่วยในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม โดยให้มีอายุ ประเภทของการเจ็บป่วย ระดับการศึกษาให้ใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยวิธีการนี้ใช้ในการเลือกผู้ป่วยทั้งในระยะก่อนและหลังการทดลอง

1.2 แบบแผนการพยาบาลเป็นทีม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการพยาบาลเป็นทีมในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ พบปัญหาดังนี้ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการพยาบาลเป็นทีม ความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในระบบการพยาบาลเป็นทีม การขาดความสม่ำเสมอในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลเป็นทีม

2) ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการพยาบาลเป็นทีมและแนวคิดการพัฒนามาตรฐานของ Tuckman

3) สร้างแบบแผนการพยาบาลเป็นทีม ตามแนวคิดการพัฒนาทีมงานของ Tuckman โดยให้สอดคล้องกับปัญหาการพยาบาลเป็นทีมที่วิเคราะห์ได้ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการรวมตัวของทีม

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างทีมการพยาบาล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และไว้วางใจซึ่งกันและกัน เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการพยาบาลเป็นทีม

การดำเนินการ ผู้วิจัยจัดโครงการอบรมเรื่อง การพยาบาลเป็นทีมสำหรับบุคลากรพยาบาล ใช้เวลา 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม จำนวน 6 กิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง และการบรรยายให้ความรู้เรื่องการพยาบาลเป็นทีม เนื้อหา ประกอบด้วย ความหมายของการพยาบาลเป็นทีม วัตถุประสงค์ของการพยาบาลเป็นทีม ข้อดีของการพยาบาลเป็นทีม บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้าทีม และสมาชิกทีมในระบบการพยาบาลเป็นทีม กิจกรรมของทีมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล วิทยากร ได้แก่ ผู้วิจัยและหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ใช้เวลาในการบรรยายประมาณ 3 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการระดมความคิด

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทีมการพยาบาลร่วมกันเสนอปัญหาหรืออุปสรรคในการพยาบาลเป็นทีมและสามารถสรุปปัญหาได้

การดำเนินการ ผู้วิจัยจัดให้กลุ่มทดลองมาประชุมร่วมกัน โดยกระตุ้นให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันค้นหาปัญหาและสรุปปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม ใช้เวลา 45 นาที

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการกำหนดบรรทัดฐาน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทีมการพยาบาลร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาโดยกำหนดเป้าหมายและวิธีการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม

การดำเนินการ ผู้วิจัยจัดให้กลุ่มทดลองมาประชุมพร้อมกับขั้นตอนที่ 2 โดยใช้เทคนิคการระดมสมองกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิธีการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมและสรุปเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยใช้เวลา 45 นาที และนำแผนงานที่วางไว้ไปปฏิบัติจริงในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชายในวันถัดไป

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน ครั้งที่ 1-3

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทีมการพยาบาลมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน

การดำเนินงาน ผู้วิจัยให้ทีมการพยาบาลช่วยกันประเมินผลการทำงาน ค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะปฏิบัติตามแผน และปรับปรุงแผนงานตามเกณฑ์ที่กลุ่มทดลองกำหนดลงในขั้นตอนการปฏิบัติงาน หลังจากนั้นช่วยกันปรับปรุงแผนงานใหม่และนำกลับไปปฏิบัติอีกครั้งร่วมกันระหว่างกลุ่มทดลอง

ระยะที่ 2 การประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน ครั้งที่ 4

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทีมการพยาบาลมีส่วนร่วมในการประเมินผลและร่วมกันสรุปวิธีการปฏิบัติงาน

การดำเนินการ ผู้วิจัยให้ทีมการพยาบาลช่วยกันประเมินผล ค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะปฏิบัติตามแผน หลังจากนั้นช่วยกันปรับปรุงแผนงานใหม่ซึ่งเป็นการปรับปรุงแผนครั้งสุดท้าย และนำไปจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมเพื่อให้ทีมการพยาบาลปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

4) นำโครงสร้างและรายละเอียดของแบบแผนการพยาบาลเป็นทีม ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบแผนการพยาบาลเป็นทีมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเป็นทีมตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหา จำนวน 4 ท่าน เป็นอาจารย์พยาบาล 2 ท่าน และพยาบาลระดับบริหาร 2 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก)

6) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ เพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิก 1 กิจกรรม ก่อนเข้าสู่กิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้เพิ่มกิจกรรมละลายเครียดขึ้นอีก 1 กิจกรรม และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

1.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลจากทีมพยาบาลแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบเติมคำและให้เลือกตอบ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ ตำแหน่งทางวิชาชีพ

ตอนที่ 2 แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพบริการพยาบาล ได้แก่ คำถามข้อที่ 1-14

2.2 ความสามารถในการปรับตัว ได้แก่ คำถามข้อที่ 15-37

2.3 ความสามารถในการยืดหยุ่น ได้แก่ คำถามข้อที่ 38-48

โดยมีลักษณะคำตอบในตอนที่ 2 จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เรียงจากมากไปหาน้อย มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของทีมพยาบาลมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของทีมพยาบาลมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของทีมพยาบาลปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของทีมพยาบาลน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของทีมพยาบาลน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้ (ประคอง กรวรรณสุต, 2538: 117)

4.50 – 5.00	หมายถึง	ทีมพยาบาลมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ทีมพยาบาลมีการปฏิบัติในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ทีมพยาบาลมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ทีมพยาบาลมีการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ทีมพยาบาลมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีลักษณะเป็นแบบเติมคำ และให้เลือกตอบ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ประเภทของผู้ป่วย และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ปริมาณการบริการพยาบาล ได้แก่ คำถามข้อที่ 1-11

2.2 คุณภาพการบริการพยาบาล ได้แก่ คำถามข้อที่ 12-26

โดยมีลักษณะคำตอบในตอนที่ 2 จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เรียงจากมากไปหาน้อย มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับบริการที่ได้รับจากทีมการพยาบาลมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับบริการที่ได้รับจากทีมการพยาบาลมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับบริการที่ได้รับจากทีมการพยาบาลปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับบริการที่ได้รับจากทีมการพยาบาลน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับบริการที่ได้รับจากทีมการพยาบาลน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2538: 117)

4.50 – 5.00	หมายถึง	ผู้ป่วยได้รับบริการจากทีมการพยาบาลในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ผู้ป่วยได้รับบริการจากทีมการพยาบาลในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ผู้ป่วยได้รับบริการจากทีมการพยาบาลในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ผู้ป่วยได้รับบริการจากทีมการพยาบาลในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ผู้ป่วยได้รับบริการจากทีมการพยาบาลในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วย มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลองค์การ รวมทั้งประสิทธิผลองค์การของ Paul E. Mott

2. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมตามแนวคิดประสิทธิผลองค์การของ Mott โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านประสิทธิผลองค์การจำนวน 3 ท่าน พยาบาลระดับผู้บริหารจำนวน 3 ท่าน (ตั้งรายนามในภาคผนวก) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) และทำการสัมภาษณ์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview)

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามขั้นตอนดังนี้

1) การเตรียมการสัมภาษณ์ โดยวางแผนการสัมภาษณ์ เตรียมแนวทางสัมภาษณ์ และกำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกและเทปบันทึกเสียง โทรศัพท์ ติดต่อกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ศึกษาล่วงหน้าก่อน

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามที่มีลักษณะเหมือนกัน คือ

1. ปริมาณการบริการพยาบาลสามารถวัดได้อย่างไร
2. คุณภาพการบริการพยาบาล
 - 2.1 ทีมการพยาบาลควรมีความรู้ในด้านใดบ้าง
 - 2.2 ทีมการพยาบาลปฏิบัติงานอย่างไรที่แสดงถึงการบริการอย่างมีคุณภาพ
3. ประสิทธิภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล
 - 3.1 ทีมการพยาบาลใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆในการให้บริการพยาบาลได้อย่างไรมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
 - 3.2 ทีมการพยาบาลใช้เวลาในการให้บริการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - 3.3 การปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพของทีมการพยาบาลมีลักษณะอย่างไร
4. ความสามารถในการปรับตัวของทีมการพยาบาล
 - 4.1 พฤติกรรมของทีมการพยาบาล ที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร
 - 4.2 พฤติกรรมของทีมการพยาบาลที่แสดงถึงการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร
 - 4.3 พฤติกรรมของทีมการพยาบาลที่แสดงถึงการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร
5. ความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาล
 - 5.1 พฤติกรรมของทีมการพยาบาลเป็นอย่างไรเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีจำนวนของผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกันซึ่งทำให้เกิดภาวะงานล้นมือ
 - 5.2 ความคล่องตัวของทีมการพยาบาล ซึ่งต้องผสมผสานบุคลากรหลายระดับเข้าด้วยกันเป็นอย่างไร

2) **ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์** ผู้วิจัยแนะนำตนเองต่อผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยสื่อน้ำ ยิ้มแย้มแจ่มใส บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ ขอคำยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ในการให้ข้อมูล ต่างๆ การจดบันทึกและการบันทึกเทป

3) **ขั้นสัมภาษณ์** ใช้คำถามปลายเปิดตามแนวคำถามเป็นแนวทางในการ สัมภาษณ์ ตั้งใจฟัง ติดตามคำตอบ ป้อนคำถามให้เหมาะสมกับจังหวะของผู้ตอบ ใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย

4) **ขั้นบันทึกข้อมูลและสิ้นสุดการสัมภาษณ์** คือ การจดบันทึกข้อมูลตามความ เป็นจริง จดเฉพาะใจความสำคัญ ยุติการสัมภาษณ์โดยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้เวลาในการ สัมภาษณ์ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 18 วัน ตั้งแต่วันที่ 8-25 กุมภาพันธ์ 2543

5) **ถอดเทปการให้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ** นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวด หมู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดหมวดหมู่ สรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปเนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน เรื่องประสิทธิผลของหอผู้ป่วย จำแนกเป็น 5 ด้าน

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย	สรุปเนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน
1. ปริมาณการบริการพยาบาล	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมพยาบาลหลักๆที่ให้แก่ผู้ป่วย - การประเมินอาการ - การประเมินผลการพยาบาล
2. คุณภาพการบริการพยาบาล	
2.1 ด้านความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับโรค การปฏิบัติการพยาบาล
2.2 ด้านการปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้การพยาบาลได้ถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว - ตอบสนองตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย - ปฏิบัติงานด้วยความเชี่ยวชาญ ทำทางมั่นใจ - เป็นมิตร ทำที่นุ่มนวล - ให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยได้อย่างชัดเจน - ให้คำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยได้
3. ประสิทธิภาพการบริการพยาบาล	
3.1 ด้านวัสดุ อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆเหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่า - รู้วิธีการใช้และการบำรุงรักษา
3.2 ด้านเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม - จัดลำดับความสำคัญของงาน - มอบหมายงานเหมาะสมระหว่างปริมาณงานกับบุคลากร
4. ความสามารถในการปรับตัว	
4.1 การมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องการดูแลผู้ป่วยและการปฏิบัติงานทั่วไป - แสดงความกระตือรือร้นในการร่วมมือกับทีม - รับรู้และยอมรับเป้าหมายร่วมกัน - ยินดีที่จะปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย	สรุปเนื้อหาการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน
4.2 การแก้ไขปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - มีการค้นหาปัญหา - มีการปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหา - แก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน เหมาะสมกับสภาวะการณ์ - ติดตามผลการแก้ไขปัญหา
4.3 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน - ปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี - แสดงความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลง - กระตือรือร้นในการรับรู้ข้อมูลใหม่ๆ ศึกษาหาความรู้ใหม่
5. ความสามารถในการยืดหยุ่น	
5.1 ภาวะที่มีบุคลากรเปลี่ยนแปลง เกิดภาวะงานล้นมือ	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการทำงานได้เหมาะสม - สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี - ปรับวิธีการทำงานใหม่ - จัดลำดับความสำคัญของงาน - ยินดีและเต็มใจเมื่อต้องรับภาระงานเพิ่ม - ยอมรับสภาพต่างๆที่เกิดขึ้นได้
5.2 ภาวะที่มีความแตกต่างของบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้เกียรติผู้ร่วมงาน - รู้บทบาทหน้าที่ของบุคคลระดับต่างๆ - เป็นผู้ประสานงานที่ดี - ทำงานร่วมกับบุคลากรระดับต่างๆได้เหมาะสม - มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. นำเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างเป็นข้อคำถามแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยจำนวน 2 ชุด และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

ชุดที่ 1 รวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล ได้แก่

ประสิทธิภาพบริการพยาบาล ข้อ 1-15

ความสามารถในการปรับตัว ข้อ 16-41

ความสามารถในการยืดหยุ่น ข้อ 42-58

ชุดที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ได้แก่

ปริมาณการบริการพยาบาล ข้อ 1-11

คุณภาพการบริการพยาบาล ข้อ 12-34

5. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขในขั้นต้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ได้แก่ อาจารย์พยาบาล 4 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านประสิทธิผลองค์กร 4 ท่าน และพยาบาลระดับผู้บริหาร 2 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก) ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษา ความสอดคล้องกับเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหาและเกณฑ์การให้คะแนน นำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

โดยถือเกณฑ์จากการคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IC, Index of consistency) ผู้ทรงคุณวุฒิจะให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้ (สุณีย์ เหมะประสิทธิ์, 2536: 406)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

นำคะแนนในแต่ละข้อคำถามมาหาค่า IC เป็นรายข้อ ตามสูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในข้อนั้นๆ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

การตัดสินใจ ถ้า $IC \geq 0.5$ แสดงว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาจริง จะคัดเลือกข้อนั้นไว้

$IC < 0.5$ แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาจริง ควรตัดทิ้งหรืออาจนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการหาค่า IC ในทุกข้อคำถาม พบว่า

ด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ตัดออก 1 ข้อ

ด้านความสามารถในการปรับตัว ตัดออก 3 ข้อ

ด้านความสามารถในการยืดหยุ่น ตัดออก 6 ข้อ

ด้านปริมาณการบริการพยาบาล ไม่มีข้อคำถามที่ตัดออก

ด้านคุณภาพการบริการพยาบาล ตัดออก 8 ข้อ

สำหรับข้อคำถามที่ยังคงอยู่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมและอ่านเข้าใจง่าย หลังจากการปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้นำแบบวัดดังกล่าวไปหาความเที่ยงต่อไป

6. หาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยนำแบบวัดที่ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ทำการพยาบาลจำนวน 30 คนและผู้ป่วยจำนวน 30 คนในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชายและอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลหาความเที่ยง โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงภายในของแบบวัด Cronbach coefficient (อ้างอิงในยิวดี ภาษาและคณะ, 2537: 127) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัด

n = จำนวนข้อของแบบวัด

S_i^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

ชุดที่ 1 แบบวัดสำหรับรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล ค่าความเที่ยงทั้งชุดเท่ากับ .91 จำแนกเป็นด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความสามารถในการยืดหยุ่น ค่าความเที่ยง เท่ากับ .65, .85 และ .88 ตามลำดับ

ชุดที่ 2 แบบวัดสำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ค่าความเที่ยงทั้งชุดเท่ากับ .85 จำแนกเป็นด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาล ค่าความเที่ยงเท่ากับ .63 และ .81 ตามลำดับ

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงความถูกต้องและสำนวนภาษาของแบบวัด และนำมาหาความเที่ยงอีกครั้งในทีมการพยาบาลและผู้ป่วยในหอผู้ป่วยสูติกรรมและพิเศษอายุรกรรม โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

ชุดที่ 1 แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยสำหรับรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล ค่าความเที่ยงทั้งชุดเท่ากับ .94 จำแนกเป็นด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความสามารถในการยืดหยุ่น ค่าความเที่ยง เท่ากับ .74, .91 และ .88 ตามลำดับ (รายละเอียดของเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ข)

ชุดที่ 2 แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยสำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ค่าความเที่ยงทั้งชุดเท่ากับ .94 จำแนกเป็นด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาล ค่าความเที่ยงเท่ากับ .88 และ .92 ตามลำดับ (รายละเอียดของเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ข)

2. ขั้นตอนการ

2.1 ขั้นการรวมตัวของทีม

ผู้วิจัยจัดการอบรมแก่กลุ่มทดลองตามโครงการอบรมการพยาบาลเป็นทีมสำหรับบุคลากรพยาบาล ณ ห้องประชุมคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการใช้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ล่าลายเช็นต์ ขั้บรถถัง ผูกลูกโป่ง ล่าฆาตกร สัญลักษณ์ตนเอง-สัญลักษณ์กลุ่ม สี่เหลี่ยมในสามเหลี่ยม เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรในกลุ่มทดลองให้มีการเปิดเผยและยอมรับกันมากขึ้น เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมีการทบทวนความรู้เรื่องหลักการการทำงานเป็นทีม บทบาทของหัวหน้าทีมและสมาชิกทีมในระบบการพยาบาลเป็นทีมให้กลุ่มทดลองเข้าใจมากขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ เน้นเรื่องกิจกรรมของทีมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล โดยผู้วิจัยและหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมชายร่วมกันเป็นวิทยากร เพื่อไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือนกับการทำงาน ผู้วิจัยได้จัดแบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม โดยจัดการอบรมขึ้น 2 วัน (วันละ 1 กลุ่ม) กลุ่มที่ 1 เข้ารับการอบรมในวันที่ 30 มีนาคม 2543 ประกอบด้วยพยาบาล 4 คนและผู้ช่วยพยาบาล 4 คน กลุ่มที่ 2 เข้ารับการอบรมในวันที่ 31 มีนาคม 2543 ประกอบด้วยพยาบาล 3 คน ผู้ช่วยพยาบาล 5 คน ใช้เวลาในการอบรมกลุ่มละประมาณ 6 ชั่วโมง (สัปดาห์ที่ 1)

2.2. ขั้นการระดมความคิด

ผู้วิจัยประชุมร่วมกับกลุ่มทดลองในวันที่ 5 เมษายน 2543 ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย มีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นพยาบาล 5 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน เปิดโอกาสให้กลุ่มทดลองเสนอปัญหาหรืออุปสรรคที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการพยาบาลเป็นทีม และร่วมกันสรุปปัญหาที่มีผลต่อการพยาบาลเป็นทีม ใช้เวลาประมาณ 30 นาที (สัปดาห์ที่ 2)

ปัญหาของการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนผู้ป่วยมาก รับผู้ป่วยใหม่มาก ไม่มีเวลาเขียนแผนการพยาบาลเป็นลายลักษณ์อักษร (kardex)
2. มีภาระงานมาก ทำให้การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาลทำได้ไม่สม่ำเสมอ การประชุมปรึกษาส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะหัวหน้าทีมบอกถึงกิจกรรมที่สมาชิกทีมต้องทำ สมาชิกทีมได้แสดงความคิดเห็นน้อย
3. มอบหมายงานเรียงตามลำดับเตียง ไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของสมาชิก
4. การเยี่ยมตรวจผู้ป่วย ส่วนใหญ่จะใช้การเยี่ยมตรวจอย่างรวดเร็ว เฉพาะผู้ป่วยที่มีอาการหนักที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ไม่มีการเยี่ยมตรวจช่วงกลางเวร ส่วนการเยี่ยมตรวจก่อนรับเวรค่อนข้างน้อย เนื่องจากสมาชิกทีมเห็นว่ามีกรรับ-ส่งเวรที่เตียงผู้ป่วยอยู่แล้ว

2.3 ขั้นการกำหนดบรรทัดฐาน

ดำเนินการพร้อมกับขั้นตอน 2 หลังจากได้สรุปปัญหาแล้ว ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มทดลองร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการทำงาน วิธีปฏิบัติ และกฎเกณฑ์ต่างๆภายในทีม เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการพยาบาลเป็นทีม โดยใช้เทคนิคระดมสมอง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ทุกคน และกลุ่มทดลองร่วมกันกำหนดวิธีปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเป็นทีม โดยเริ่มด้วยแบ่งทีมการทำงานเป็น 2 ทีมในแต่ละเวร ซึ่งแต่ละทีมประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพ 1 คน และผู้ช่วยพยาบาล 1-2 คน ร่วมกันปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมของการพยาบาลเป็นทีมอย่างชัดเจน ได้แก่ การมอบหมายงาน การตรวจเยี่ยมผู้ป่วย การเขียนแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล การนิเทศ การประเมินผลการพยาบาล โดยปรับให้สอดคล้องกับลักษณะงานของหอผู้ป่วย และสรุปออกมาเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ทุกคนต้องยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงาน โดยบันทึกไว้ในสมุดบันทึกการประชุมของหอผู้ป่วย ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 30 นาที

กลุ่มทดลองได้ร่วมกันกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1. เยี่ยมตรวจผู้ป่วยก่อนรับเวร ประมาณ 15 นาที
2. การรับ-ส่งเวร เปลี่ยนจากที่เตียงผู้ป่วยมาเป็นที่เคาน์เตอร์พยาบาล ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที เพื่อส่งต่อข้อมูลบางอย่างที่ไม่สามารถเปิดเผยให้ผู้ป่วยทราบได้
3. มอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถของสมาชิกทีม ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเตียง และเขียนข้อมูลในใบมอบหมายงานให้สมบูรณ์ ได้แก่ ชื่อสมาชิกทีมผู้รับผิดชอบ ชื่อ-สกุลผู้ป่วย หมายเลขเตียง โรค ระดับความรุนแรงของผู้ป่วย
4. ให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงานของทีม
5. ให้สมาชิกทีมวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยในความรับผิดชอบและนำเสนอในการประชุมปรึกษาก่อนให้การพยาบาล ใช้เวลา 20-30 นาที
6. หัวหน้าทีมและสมาชิกทีม ร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการพยาบาล
7. บันทึกแผนการพยาบาลในคาร์เด็กซ์ทุกเวรและมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตามสภาพอาการของผู้ป่วย
8. กำหนดให้มีการเยี่ยมตรวจช่วงกลางเวร การเยี่ยมตรวจร่วมกับผู้รักษา และเยี่ยมตรวจก่อนส่งเวร
9. กำหนดให้มีการประชุมปรึกษาลงให้การพยาบาล ใช้เวลา 20-30 นาที
10. การนิเทศและการประเมินผล หัวหน้าทีมสามารถกระทำได้พร้อมๆกับการปฏิบัติงาน

2.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ในขั้นตอนการดำเนินงานผู้วิจัยติดตามการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมของกลุ่มทดลอง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้การพยาบาลทุกวันในเวรเช้า โดยในขั้นนี้กลุ่มทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มร่วมกับกลุ่มทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานพร้อมทั้งปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคระดมสมอง

การประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน ครั้งที่ 1 วันที่ 20 เมษายน 2543 ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ใช้เวลา 50 นาที ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยพยาบาล 5 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน พบปัญหา คือ ยังไม่มีการบันทึกแผนการพยาบาลในคาร์เด็กซ์ สมาชิกทีมบางคนไม่เยี่ยมตรวจผู้ป่วยก่อนรับเวรในบางเวร การมอบหมายงานยังเรียงตามลำดับเตียงมากกว่าตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของสมาชิกทีม การประชุมปรึกษาก่อนให้การพยาบาล สมาชิกทีมยังแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการพยาบาลค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่

หัวหน้าทีมจะบอกกิจกรรมที่สมาชิกต้องปฏิบัติ การประชุมปรึกษาหลังให้การพยาบาลยังปฏิบัติไม่ได้ทุกเวรเนื่องจากภาระงานมาก ผู้วิจัยได้ทบทวนความรู้เรื่องการมอบหมายงาน การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล การเยี่ยมตรวจผู้ป่วยให้ทราบอีกครั้ง และกลุ่มทดลองตกลงจะปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เดิมต่อไป

การประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน ครั้งที่ 2 วันที่ 27 เมษายน 2543 ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ใช้เวลา 50 นาที ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยพยาบาล 6 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน พบปัญหา คือ การเยี่ยมตรวจก่อนรับเวรมีสมาชิกทีมเป็นจำนวนน้อยที่ไม่ปฏิบัติ การประชุมปรึกษาหลังให้การพยาบาลยังปฏิบัติไม่ได้ในบางเวร การบันทึกแผนการพยาบาลในคาร์เด็กซ์ การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตามสภาพอาการของผู้ป่วยยังไม่สม่ำเสมอ ในที่ประชุมเสนอว่า การประชุมปรึกษาหลังให้การพยาบาล หากเวรใดมีงานมาก ไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้สมาชิกทีมแจ้งแก่หัวหน้าทีมในรายละเอียดของผู้ป่วยเป็นรายๆ ส่วนกิจกรรมอื่นๆปฏิบัติตามที่กำหนดไว้เดิม

การประเมินผลและการปรับปรุงแผนงาน ครั้งที่ 3 วันที่ 4 พฤษภาคม 2543 ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ใช้เวลา 30 นาที ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยพยาบาล 6 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน พบว่า กลุ่มทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้ดีขึ้น ที่ประชุมเสนอว่า ควรทำตารางการปฏิบัติงานในแต่ละเวรและกำหนดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร แต่สามารถปรับเปลี่ยนเวลาได้ตามความเหมาะสม หากมีงานเร่งด่วนเพิ่มเข้ามา เพื่อให้สมาชิกทีมปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้น

การประเมินผลและจัดทำคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม ครั้งที่ 4 วันที่ 11 พฤษภาคม 2543 ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย ใช้เวลา 30 นาที ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นตัวแทนของกลุ่มทดลอง ประกอบด้วยพยาบาล 3 คน ผู้ช่วยพยาบาล 3 คน โดยกลุ่มทดลองร่วมกันกำหนดเนื้อหาที่จะปรากฏในคู่มือการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม โดยยึดตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และได้ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมได้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ มีการเข้าไปสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของบุคลากรพยาบาล โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยเข้าไปสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ 2-3 ชั่วโมง

3. ขั้นตอนติดตามและประเมินผล

ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการวัดผลของการพยาบาลเป็นทีมโดยใช้แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วย รวบรวมจากทีมการพยาบาลและจากผู้ป่วยทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 7) โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากทีมการพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบวัด โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดด้วยตนเอง ขอความร่วมมือไม่ให้มีการซักถามระหว่างผู้ร่วมงานภายในทีม เนื่องจากข้อคำถามเป็นการถามถึงกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริง ไม่มีผลเสียกับการปฏิบัติงาน และใช้เวลาทำแบบวัดไม่เกิน 1 ชั่วโมง สำหรับในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วย ผู้วิจัยใช้วิธีการอ่านให้ผู้ป่วยฟังก่อนการตอบแบบวัดในแต่ละข้อประมาณ 60 % เนื่องจากเป็นผู้ป่วยสูงอายุและผู้ป่วยประมาณ 40 % ที่สามารถตอบแบบวัดได้เอง จากแบบวัดทั้งหมด 60 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่และแสดงจำนวนเป็นร้อยละ
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม
3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วยใน ด้านปริมาณการบริการพยาบาล ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาลซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลเป็นรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Paired t-test
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านปริมาณการบริการพยาบาล ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Paired t-test

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลเป็นรายด้านและโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Independent t-test

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านปริมาณการบริการพยาบาล ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของหอผู้ป่วย ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Independent t-test

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

